

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ГЛУХОВА НАТАЛЯ ІГОРІВНА

**МЕХАНІЗМИ РЕФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми визначається в тому, що завданням більшістю систем соціального захисту є підтримка стабільності доходів людей, надання рівного доступу до медичної допомоги, освіти, надання необхідних соціальних послуг. В економічно розвинутих державах соціальний захист є найважливішою частиною національної економіки.

Завданням більшості систем соціального захисту є підтримка стабільності доходів людей, надання рівного доступу до медичної допомоги, освіти, надання необхідних соціальних послуг. В економічно розвинутих державах соціальний захист є найважливішою частиною національної економіки.

Найбільш розвинуті системи соціального захисту мають країни Європейського союзу. Як свідчить досвід західноєвропейських держав, існування продуманої системи соціального захисту, яка охоплює всіх громадян, не тільки призводить до покращення їх добробуту, розширює і посиляє трудові ресурси країни, але й сприяє економічному зростанню та стабілізації політичної та соціальної ситуації в країні. Тим самим соціальний захист чинить позитивний вплив на суспільство, сприяє соціальній згоді та забезпеченню загального відчуття захищеності серед його членів.

Намір України інтегруватися в Євросоюз потребує, щоб соціально-економічна політика і реальні дії щодо її реалізації були спрямовані на досягнення європейських і загальнолюдських цінностей. У свою чергу, під цим розуміється демократія, сильна система соціального захисту населення, досягнення соціальної справедливості й подолання соціальних протиріч і конфліктів.

На сучасному етапі економічного та соціально-політичного розвитку забезпечення належного функціонування системи соціального захисту населення країни входить до першочергових завдань держави. Адже в умовах, ще не сформованої ринкової економіки, відсутність стабільного економічного зростання, велика частка населення не може самостійно, без державної допомоги, реалізувати своє право на гідне життя, задоволення своїх первинних потреб.

За статистикою ООН, за межею бідності в Україні перебувають 78 % людей. Україна посідає 83-є місце за рівнем розвитку суспільства, опустившись за останній рік на 7 сходинок рейтингу. Тому одним з актуальних питань сьогодення є удосконалення системи соціального захисту населення, яке повинно базуватись на покращенні фінансування конкретних заходів, передбачених відповідними державними програмами, які, в свою чергу, мають сприяти розвитку економіки та піднесенню рівня життя населення.

Найбільш масштабною задачею соціально орієнтованої економіки держави в ринковому господарстві, що формується в Україні є діяльність по соціальному захисту всіх прошарків суспільства і по виробленню стратегії ефективної соціальної політики.

Формою її реалізації виступає фактичний образ дій держави, втілена в соціальну політику, що охоплює вся сфери економічних відносин у країні. Існують деякі проблеми, зв'язані з регулюванням зайнятості і забезпечення соціального захисту населення.

У роботі були розглянуті такі немаловажні проблеми, як необхідність і ступінь соціального захисту населення в країнах з перехідною економікою, стан та проблеми соціального захисту населення в Україні, пенсійна реформа та соціальне страхування, обумовлені відсутністю чіткої діючої нормативно-законодавчої бази, недостатністю фінансування й інших труднощів, що позначаються на сформованій політико-соціальній атмосфері, яка формується в ринкових відносинах, що зароджуються, і криміногенній ситуації суспільства, що збільшилася кризою державної влади.

Пошуком ефективних шляхів соціального захисту населення, яким займалося багато науковців, однак на особливу увагу заслуговують праці (М. Бекера, О. Відермана, М. Діка, Е. Купца, Д. Маршала, Г. Фукса. Серед вітчизняних вчених А. Балашов, В. Бідак, В. Гайдучський, Л. Гончарук, П. Гуменюк, В. Попова, М. Савенков, А. Халецька та інші), але більшість проведених досліджень розглядали соціальний захист населення без врахування одночасного впливу військових дій, різкого знецінення національної валюти та стрімкого подорожчання енергоносіїв.

Тому розгляд роботи було проведено за умов бідності, в яких опинилось більшість населення країни, що потребує нагальної зміни пріоритетів соціальної політики, аби забезпечити гідний рівень життя громадянам України та не допустити чергового стрибка соціальної напруги.

Таким чином особливої актуальності набуває вивчення соціального захисту, надання кожному члену суспільства незалежно від соціального походження, національної або расової належності, можливості вільно розвиватися, реалізувати свої здібності. А також підтримання стабільності в суспільстві, тобто попередження виникнення соціальної напруги, яка виникає у зв'язку з майновою, расовою, культурною, соціальною нерівністю.

Також варто зазначити, що слід розглядати поняття соціального добробуту громадян, як мету соціального захисту населення.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є розкриття форм, механізмів, джерел фінансування та рівнів системи соціального захисту населення України, як складової бюджетної системи держави, проведення аналізу діяльності, а також пошук шляхів вдосконалення механізмів в умовах ринкової економіки для забезпечення соціального добробуту населення. Та характеристика соціального захисту населення, та надання її кожному члену суспільства, незалежно від соціального походження, національної або расової належності, можливості вільно розвиватися, реалізувати свої здібності. Також підтримання стабільності в суспільстві, тобто попередження виникнення соціальної напруги, яка виникає у зв'язку з майновою, расовою, культурною, соціальною нерівністю.

Таким чином, робота має на меті відновлення духовної сфери людини, а також дає можливість кожній особистості самостійно задовольнити свої потреби та розв'язати проблеми, які виникають на життєвому шляху. Крім того, треба відзначити, що соціальний захист громадян залежить від соціального виховання суспільства настільки, наскільки в ньому домінує думка, що соціальна країна без громадської взаємодопомоги розвиватися не може. Але формування духовно збагаченого високоморального суспільства неможливе без цілеспрямованого змістовного виховання конкретного його представника, враховуючи різні фактори та умови, які мають вплинути на процес становлення особистості.

У відповідності до роботи поставлені такі основні завдання:

1. Розкрити поняття соціальної політики та соціальної держави.
2. Визначити теоретико-концептуальні засади соціального захисту населення.
3. Обґрунтувати законодавче підґрунтя фінансування та формування системи соціальних допомог в Україні.
4. Дати загальну характеристику соціального стану Миколаївської області.
5. Вивчити систему державних соціальних допомог населенню у Вітовському районі Миколаївської області.

б. Сформулювати окремі практичні рекомендації правового характеру, які б сприяли підвищенню ефективності різних моделей систем соціального захисту в Україні.

Об'єктом дослідження є соціальна політика держави у сфері соціального захисту населення.

Предметом дослідження є робота різних Управлінь соціального захисту населення України, і зокрема Управління соціального захисту населення Вітовського району Миколаївської області.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження складає не стільки накопичення суми знань, скільки формування певних навичок і вмінь, які знадобляться людині в її подальшому житті для самовдосконалення, самореалізації в суспільстві. Особливої ваги набувають соціальні компетентності, що формуються в шкільному віці, тому метою моєї роботи є ознайомлення людей із основними поняттями та напрямками соціального захисту населення, виховання в них гуманного, чуйного ставлення до людей похилого віку, інвалідів та інших верств населення, що потребують соціального захисту, орієнтацію дітей на вибір професії в соціальній сфері.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони повинні стати основою для використання теоретичних знань у вирішенні професійних завдань, та застосовування її базові теорії соціальної роботи у практичній діяльності. Для чіткого збирання та систематизування інформації про соціальні проблеми дітей, підлітків, молоді, сімей, осіб з обмеженими можливостями, інших вразливих категорій населення. Та для надання високо-кваліфікованої допомоги сім'ям, для взаємодії з батьками, іншими особами, фахівцями соціальних служб в інтересах індивідуального розвитку дітей, молоді, інших уразливих категорій громадян.

Для проведення ефективної профорієнтаційної та психологічної роботи серед населення, здійснювати корекційний вплив на дітей та молодь, які знаходяться у кризових станах та складних життєвих обставинах, надавати соціально-психологічну підтримку дітям і дорослим, іншим категоріям людей, які опинилися у скрутній соціальній ситуації. Та забезпечувати доступ всіх верств населення України до відповідних ресурсів та служб підтримки, необхідних для реагування на проблеми, що виникають в складних життєвих обставинах.

Та дасть можливість збагатити стратегії соціалізуючого впливу на молодь, створити умови для її життєтворчості. У ній акцентована увага на моральних цінностях особливості (дотримання етичних принципів, культури спілкування, толерантності та інших), особливо того хто працює з людьми. Буде корисна для педагогічних працівників усіх загальноосвітніх та вищих навчальних закладів, причому не тільки для виховної роботи серед молоді. Інформація, яка в ній міститься, може бути використана при викладанні багатьох дисциплін, а також у кожній сім'ї, так як містить великий обсяг довідкового матеріалу із питань соціального захисту всіх верств населення (дітей, працюючого населення, пенсіонерів, інвалідів).

Структура магістерської роботи обумовлена метою, завданнями і дослідженнями і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. До списку додано список використаних джерел (140 найменувань, у тому числі 10 - зарубіжних авторів, 77 – вітчизняних та російських авторів, 20 – періодичних матеріалів, 33 – електронні ресурси). Загальний обсяг роботи – 143 сторінок, з яких обсяг основного тексту становить 124 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено практичне значення виконаної роботи.

У першому розділі «Теоретико-концептуальні основи здійснення соціальної політики в Україні» охарактеризовано проблематику та джерельну базу дослідження соціальної політики в Україні, в якій ставка зроблена на політику держави, адже йдеться про соціальні ресурси держави й про соціальну систему держави.

Підрозділ 1.1. «Поняття соціальної політики та соціальної держави» присвячений аналізу стану про соціальну політику на рівні людських потреб, про заходи й програми, що мають задовольняти фізіологічні, соціальні, духовні потреби людини.

Групою джерел для написання магістерської роботи є напрацювання вітчизняних (А. Балашов, В. Бідак, В. Гайдуцький, Л. Гончарук, П. Гуменюк, В. Попова, М. Савенков, А. Халецька та інші) та зарубіжних (М. Бекера, О. Відермана, М. Діка, Е. Купца, Д. Маршала, Г. Фукса та інші) науковців, а також нормативно-правові акти: Конституція України, Закони України, Постанови Верховної Ради України, Укази Президента України, Рішення Кабінету Міністрів України, акти органів місцевого самоврядування.

Зроблено висновок, що соціальний захист – це комплекс організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на захист добробуту кожного члена суспільства в конкретних економічних умовах. Організаційно-правові заходи передбачають створення інститутів соціального захисту і законів, які повинні керувати їх діяльністю, економічні-формування механізмів перерозподілу доходів, тобто стягнення податків та інших платежів.

Тобто головною метою вдосконалення системи соціального захисту населення є розв'язання проблем бідності, підвищення якості соціальних послуг для наближення їх до європейського рівня та розширення кола надавачів таких послуг. Перевагу мають соціально незахищені громадяни похилого віку, малозабезпечені сім'ї, інваліди та сім'ї з дітьми.

Таким чином, сучасні системи соціального захисту охоплюють весь життєвий цикл людини, передбачаючи заходи захисту її добробуту від народження до смерті. Поряд із соціальним страхуванням і соціальною допомогою таким заходом є сімейна політика: захист прав дитини, матеріальна підтримка сімей з дітьми, сприяння освіти, соціальна робота в неблагодітних сім'ях і соціальне обслуговування дітей-інвалідів.

Активна політика на ринку праці сприяє ефективній зайнятості працездатного населення. Так звана гендерна політика спрямована на усунення дискримінації за ознакою статі, забезпечення реальної рівноправності жінок. Соціальний захист інвалідів передбачає матеріальне забезпечення, медичне обслуговування, доступ до робочих місць, закладів культури, освіти нарівні зі здоровими людьми. Соціальне обслуговування людей похилого віку охоплює осіб, які його потребують, за місцем проживання та в спеціалізованих установах. Цілеспрямована боротьба з бідністю засобами соціальної допомоги також є одним з основоположних елементів системи соціального захисту.

У підрозділі 1.2. «Фінансове забезпечення державою галузей соціальної сфери України» розкрита сутність головної ланки фінансових ресурсів, яка використовується державою, як один з основних інструментів регулювання соціальних процесів.

З'ясовано, що бюджетне фінансування – це безповоротний та безоплатний відпуск коштів з державного та місцевих бюджетів на виконання загальнодержавних функцій і функцій муніципальних органів й забезпечення діяльності бюджетних установ та організацій. Бюджетне фінансування здійснюється на основі певних принципів: плановості, цільового спрямування коштів, безповоротності, безоплатності, ефективності використання коштів, справедливості і неупередженості, публічності та прозорості, контрольованості витрачання бюджетних коштів

Запропоновано визначення поняття «державні видатки», як економічна категорія – грошових відносини з приводу розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових ресурсів держав з метою фінансування загальнодержавних потреб соціально-економічного розвитку.

Зроблено висновок, що однією з найважливіших функцій держави є її соціальна функція, яка передбачає реалізацією державою маси заходів, спрямованих на забезпечення кожній людині і громадянину належних умов життя к економічному плані добробуту та достатку доходів для забезпечення всіх життєвих потреб відпочинку, отримання відповідної освіти, медичної допомоги, матеріальної допомоги підчас критичних ситуацій, коли людина втрачає можливість належним чином піклуватися про себе та свою сім'ю.

У підрозділі 1.3. «*Особливості реалізації соціального захисту населення в умовах децентралізації влади в Україні*» показано, що децентралізація влади регіонального розвитку є однією з визначальних у порядку денному реформ в Україні.

Обґрунтовано, що децентралізація влади створила підґрунтя для укорінення кардинальних інституційних перетворень, підвищення якості життя громадян та має велике значення для продовження секторальних реформ. Завдяки створенню нової системи розподілу владних повноважень між центральними та місцевими органами влади в Україні сьогодні фактично формується нова система взаємовідносин між різними гілками влади та новий баланс стримувань і противаги.

Зроблено висновок, що процеси рецентралізації можуть стати невідворотними при посиленні фінансово-економічної спроможності громад, а також за відсутності контролю за рішеннями органів місцевого самоврядування, що може призвести до не виправданого перевищення влади та ухвалення рішень всупереч чинному законодавству.

А отже оцінювання ефективності політики територіального розвитку, зокрема – реформи децентралізації, яка здійснюється в Україні, може здійснюватися саме з погляду критерію її впливу на інституційну досконалість територіальних громад, здатності будувати соціальний капітал регіону на основі розвитку мережевих взаємозв'язків.

У другому розділі «*Напрямки вдосконалення та перспективи розвитку соціального захисту в умовах Євроатлантичної інтеграції в Україні*» розглянуті питання вдосконалення механізму фінансування соціальної сфери в Україні в умовах обмеженості бюджетних ресурсів та необхідності спрямування значних коштів на соціальні цілі. Фінансування соціальної сфери досліджували зарубіжні вчені, серед яких (У. Беверидж, І. Бентам, Дж. Б'юкенен, А. Вагнер, Л. Ерхард, А. Мюллер-Армак, А. Пігу, Д. Роулс, М. Фрідман; в Україні – В. Андрущенко, С. Буковинський, О. Василик, О. Величко, В. Козак, В. Кравченко, В. Опарін, Д. Полозенко, І. Чугунов та інші).

У підрозділі 2.1. «*Необхідність вдосконалення системи фінансування соціального захисту в умовах ринкової економіки*» визначено, що на сучасному етапі ринкових перетворень в Україні закладено правову базу для розвитку ринкових відносин, здійснюється лібералізація економіки та зовнішньоекономічної діяльності, розпочато приватизацію, запроваджується широка демократизація трудових відносин, вживаються заходи щодо встановлення мінімальних соціальних гарантій, створення системи адресної допомоги малозабезпеченим громадянам.

З'ясовано, що для підвищення ефективності соціальних видатків в умовах обмеженості бюджетних ресурсів потребує: впровадження нових управлінських підходів до планування соціальних видатків; вдосконалення міжбюджетних відносин; визначення ступеня участі та повноважень основних партнерів у фінансуванні та адмініструванні соціальних програм; диверсифікації системи надання соціальних послуг; завершення впровадження соціальних стандартів; впровадження системи критеріїв та індикаторів для моніторингу та оцінки досягнення визначених цілей.

У підрозділі 2.2. «*Аналіз міжнародного досвіду населення в Україні та на Миколаївщині в ході реалізації соціального захисту населення*» показано, що всі основні

правові норми становлення України як суб'єкта міжнародних відносин закладені в Декларації про державний суверенітет України, де є спеціальний десятий розділ «Міжнародні відносини».

Проаналізована Миколаївська область, яка є одним із провідних учасників міжнародних відносин України, адже має вигідне географічне розташування, потужні виробничі можливості, міцний ресурсний потенціал. Так як, Миколаївська область - це високо розвинутий, індустріальний регіон і визначається потужною, багатогалузевою промисловістю, яка має дуже важливе значення у структурі народногосподарського комплексу України.

Та зроблено висновок, що не варто сумніватися, що об'єднання в спільну громаду принесе користь і місту, і селам в Україні. Що обираючи свій шлях, свою соціальну політику, держава не повинна сліпо копіювати закордонні моделі, але водночас не слід й ігнорувати досвід організації соціальної політики в сучасних «державках загального добробуту», а також аналіз поглядів західних соціологів і політологів на сутність соціальної політики.

У третьому розділі *«Механізми забезпечення соціального захисту населення у Вітовському районі Миколаївської області»* обґрунтовані розрахунки динаміки соціально-економічних показників області та району, тенденцію до зростання, що відноситься до промислової галузі.

У підрозділі 3.1. «Характеристика соціального стану Миколаївської області та Вітовського району» визначені ефективні механізми роботи в Миколаївській області та розвитку Вітовського району, для забезпечення стабільної соціально-економічної ситуації, створення сприятливих умов для динамічної, збалансованої роботи підприємств усіх форм власності, підвищення потенціалу вітчизняного товаровиробника, розвитку промислового та агропромислового комплексів.

У підрозділі 3.2. «Модернізація соціального захисту населення в умовах децентралізації влади на Миколаївщині» показано, що для розвитку фундаментальних принципів демократичного суспільства вважається залучення громадськості до процесу прийняття управлінських рішень. Участь громадськості в управлінні громадами сприятиме прозорості прийняття рішень, а також посилить відповідальність посадових осіб.

Запропоновано для нового етапу реформи децентралізації, підготовка та внесення до сесійної зали ВРУ законопроектів щодо дієвих механізмів громадської участі у політичному житті в державі.

Також, активізація залучення громадян до впровадження рішень суб'єктами політики на центральному та місцевому рівнях дозволить знизити контраст між суспільними очікуваннями від реформи та інституційною спроможністю органів влади та самоврядування стрімко впроваджувати позитивні зміни. Залучення громадян до змістовного обговорення змін, що стоять на порядку денному нового етапу реформ, та очікуваних наслідків дозволить попередити або мінімізувати спротив під час впровадження реформи в життя.

У підрозділі 3.3. «Реалізації державних гарантій щодо надання адресної допомоги різним верствам населення Вітовського району» передбачає детальне висвітлення поточних документів, Положення про Управління соціального захисту населення Вітовської районної державної адміністрації, матеріалів районної преси, а також власних результатів проведеного анкетування співробітників управління.

Сьогодні на районному рівні така соціальна політика реалізується через виконання функцій призначення державних соціальних допомог та компенсацій з урахуванням складу сім'ї, її доходів, віку дітей.

Зроблено висновок, що робота управління району пов'язана з широким колом суб'єктів суспільства, а також підтримку окремих соціальних груп населення, та включає роботу заходів, що захищають будь-якого жителя Вітовського району.

ВИСНОВКИ

Відповідно до визначених у роботі мети і завдань отримані результати, які з розвитком економіки, стабілізацією грошової, кредитно, фіскальної, валютної сфери в Україні відбувається становлення і розвиток соціальної політики держави. Разом з трансформацією економіки відбувається створення системи соціального захисту населення з метою компенсації негативних проявів ринкової економіки. За роки незалежності розроблено і впроваджено в дію політику соціального захисту, страхування та забезпечення населення. Створено необхідні умови для нормального її функціонування, для постійного доповнення і вдосконалення. Але разом з цим в соціальній сфері виявляються риси її недосконалості та невідповідності сучасним потребам людей (це стосується співвідношення між мінімальною заробітною платою, розміром пенсій, стипендій та прожитковим мінімумом).

Загалом можна відзначити, що видатки на соціальне спрямування є одними з найбільш вагомим, але їх не вистачає для задоволення потреб населення в повному обсязі. Зокрема, в найбільш критичному становищі на сьогодні опинилися такі галузі соціальної сфери як освіта та охорона здоров'я. Нагальна проблема, що постала перед урядом, економістами та науковцями, пошук дієвих методів фінансування освіти та охорони здоров'я, які б надалі забезпечували доступність цих послуг, але й водночас покращили загальний стан їх функціонування.

Найбільш важливою проблемою соціального захисту сім'ї, жінок, дітей і молоді є законодавче забезпечення створення сприятливих умов та фінансової підтримки розвитку сім'ї, ефективного виконання нею репродуктивної, виховної, економічної, соціальної функцій, дотримання на практиці конституційного принципу рівності прав жінки і чоловіка, здійснення цілеспрямованої політики щодо працевлаштування молоді, профілактики дитячої та молодіжної злочинності, наркоманії, алкоголізму, дитячої безпритульності тощо.

Запровадження нових і вдосконалення діючих соціальних програм дасть можливість оптимізувати управління системою соціального захисту населення на місцевому рівні, забезпечити високу якість та оперативність надання послуг найвразливішим громадянам і сім'ям.

Однак, не всі запроваджені зміни спричинили очікуваний ефект. До позитивних моментів безумовно слід віднести налагодження соціального захисту військових операції об'єднаних сил.

Соціальний захист населення повинен відбуватися в рамках державної стратегії подолання бідності, яка повинна враховувати наступні першочергові напрями його розвитку:

1. Впорядкування законодавчо-нормативної бази, зокрема врегулювання спірних положень та зосередження усього масиву регулюючих положень в одному Соціальному кодексі.
2. Вдосконалення системи надання соціальної допомоги, зокрема дотримання принципу адресності соціальних виплат з поступовою відмовою від загальних пілг та субсидій.
3. Створення умов для забезпечення самозахисту громадян, тобто можливостей працевлаштування з гідною реальною заробітною платою.
4. Здійснення ефективного перерозподілу коштів від крупного бізнесу на користь

простих працівників.

5. Забезпечення пріоритетного фінансування програм соціального захисту.

6. Створення трирівневої пенсійної системи, загальнообов'язкового медичного страхування, підвищення ролі місцевих бюджетів та органів самоврядування у соціальному забезпеченні, стимулювання благодійних програм, акцій соціально-етичного маркетингу, соціальної відповідальності бізнесу.

Ключовою проблемою соціального захисту в Україні є програма житлових субсидій. На погляд автора, вона помилкова, малоефективна та містить ряд суттєвих недоліків: – нівелює в працюючих прагнення до додаткового офіційного заробітку, та спонукає їх до отримання зарплат в конверті; – створює додаткові можливості для розкрадання та корупції; – одні змушені мерзнути, а інші випалюють соціальну норму без відповідної потреби; – аби отримати субсидію. Необхідно виконати певні умови, що є принизливим та розтягнутим в часі.

Також, набагато ефективніше перенаправити кошти з програми житлових субсидій на підвищення мінімальної заробітної плати. В результаті зникнуть корупційні ризики, в українську економіку зайдуть додаткові інвестиції у вигляді платоспроможного попиту, зменшиться апарат працівників соціальної сфери.

Вирішення проблем соціального захисту населення є першочерговим в країні, оскільки наявні тенденції, можуть спричинити черговий стрибок соціальної напруги та призвести до катастрофічних наслідків. Тому, вищим органам державної влади слід змінити пріоритети, і замість примарної боротьби з корупцією, займатись подоланням бідності та підвищенням рівня життя населення.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ТЕЗ ЗА ТЕМОЮ

Глухова Н.І. «Поняття соціальної політики та соціальної держави». – Надрукованих у збірнику тез - Могилянські читання – 2019: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти: XXII Всеукраїнська науково-практична конференція. Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів, Миколаїв, 11-16 листопада 2019 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. Видавництво ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. – С. 79-81.

АНОТАЦІЯ

Глухова Н.І. Механізми реформування соціального захисту населення в Україні – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

В магістерській роботі охарактеризована сутність таких немаловажних проблеми, як необхідність і ступінь соціального захисту населення в країнах з перехідною економікою, стан та проблеми соціального захисту населення в Україні, пенсійна реформа та соціальне страхування, обумовлені відсутністю чіткої діючої нормативно-законодавчої бази, недостатністю фінансування й інших труднощів, що позначаються на сформованій політико-соціальній атмосфері, яка формується в ринкових відносинах, що зароджуються,

і криміногенній ситуації суспільства, що збільшилася кризою державної влади.

Розкрита сутність інституту соціального захисту, як надання кожному члену суспільства, незалежно від соціального походження, національної або расової належності, можливості вільно розвиватися, реалізувати свої здібності.

З'ясовано, що соціальний захист – підтримання стабільності в суспільстві, тобто попередження виникнення соціальної напруги, яка виникає у зв'язку з майновою, расовою, культурною, соціальною нерівністю.

Обґрунтовано, що на меті соціального захисту, є відновлення духовної сфери людини, а також можливість кожній особистості самостійно задовольнити свої потреби та розв'язати проблеми, які виникають на життєвому шляху. Крім того, що соціальний захист громадян залежить від соціального виховання суспільства настільки, наскільки в ньому домінує думка, що соціальна країна без громадської взаємодопомоги розвиватися не може.

Запропоновано визначення поняття «соціальна політика» – один із головних напрямів внутрішньої політики держави, який має забезпечити відтворення тих соціальних ресурсів, з яких вона отримує підтримку, створює передумови для розширеного відтворення своєї діяльності та стабільності соціальної системи.

Зроблено висновок, що запровадження нових і вдосконалення діючих соціальних програм дасть можливість оптимізувати управління системою соціального захисту населення на місцевому рівні, забезпечити високу якість та оперативність надання послуг найвразливішим громадянам і сім'ям.

Ключові слова: соціальна політика, соціальна держава, децентралізація, місцеве самоврядування, територіальна громада, муніципальна влада, публічна муніципальна влада.

SUMMARY

Hlukhova N.I. Mechanisms for reforming the social protection of the population in Ukraine - Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

The master's thesis describes the essence of such important problems as the need and degree of social protection of the population in the countries with economies in transition, the state and problems of social protection of the population in Ukraine, pension reform and social insurance due to the lack of a clear current regulatory framework and lack of funding difficulties affecting the current political and social atmosphere, which is formed in emerging market relations and criminogenic situation of societies That increased government crisis.

The essence of the social protection institute is disclosed as giving to every member of society, irrespective of social origin, national or racial identity, opportunities to develop freely, to realize their abilities.

It has been found out that social protection is to maintain stability in society, that is, to prevent the emergence of social tensions that arise in connection with property, racial, cultural, social inequality.

It is substantiated that for the purpose of social protection, there is a renewal of the spiritual sphere of man, as well as the opportunity for each individual to independently satisfy their needs and solve problems that arise in the life path. In addition, the social protection of citizens depends on the social upbringing of society insofar as it is dominated by the idea that a social country cannot develop without public mutual assistance.

The definition of the concept of "social policy" is proposed - one of the main directions of the domestic policy of the state, which should ensure the reproduction of those social resources from which it receives support, creates preconditions for the expanded reproduction of its activity and stability of the social system.

It is concluded that the introduction of new and improvement of existing social programs will allow to optimize the management of the social protection system of the population at the local level, to provide high quality and prompt provision of services to the most vulnerable citizens and families.

Keywords: social policy, welfare state, decentralization, local self-government, territorial community, municipal authorities, public municipal authorities.

Анотація українською мовою - обсяг 2130 знаків, англійською – 2090.